

1 ורבי יוחנן אמר, אלו – בעלי חצר זו, מעלין את מאכלם לראש
2 הכותל מִבָּאָן – מחצירם, ואוכלין אותו שם, ואלו – ובעלי החצר
3 השניה, מעלין מִבָּאָן – מחצירם, ואוכלין, שהואיל ואין בכותל
4 ארבעה טפחים הרי הוא מקום פטור, ובטל לשתי החצירות
5 לקולא.

6 הגמרא מקשה על רבי יוחנן ממשנתנו: תָּנִן – שנינו במשנתנו,
7 כותל שבין שתי חצירות גבוה עשרה ורחב ארבעה וכו', אלו עולין
8 מִבָּאָן לראש הכותל ואוכלין, ואלו עולין מִבָּאָן ואוכלין. מדייקת
9 הגמרא: עולין בני החצירות לראש הכותל ואוכלים את הנמצא
10 שם, אין – כן, וזאת בלבד התירה המשנה, אבל מעלין מאכל
11 מהחצר לכותל, לא – אסור, וקשה על רבי יוחנן שהתיר אף
12 להעלות מהחצר לכותל.

13 מתרצת הגמרא: הָכִי קָאָמַר – כך כוונת המשנה, אם יש בו אֶרְבָּעָה
14 על אֶרְבָּעָה, עולין אין – כן, אבל מעלין לא, כמו שנתבאר במשנה
15 (ע"ז), אולם אם אין בו אֶרְבָּעָה על אֶרְבָּעָה מעלין נמי – אף מעלין
16 אליו מהחצר, כמו שאמר רבי יוחנן.

17 הגמרא מבארת שרבי יוחנן שהתיר להעלות מהחצירות לכותל
18 שאין בו ד' על ד' טפחים, הולך לשיטתו במקום אחר. אומרת
19 הגמרא: וְאִיֵּךְ רַבִּי יוֹחָנָן לְטַעְמָהּ – רבי יוחנן שהתיר להעלות
20 מהחצירות לכותל שאין בו ד' על ד' טפחים, לשיטתו אמרו. רַבִּי
21 אָמַר – כשהגיע רַבִּי דִּימִי מארץ ישראל לבלב, אָמַר בשם רַבִּי יוֹחָנָן,
22 מִקּוֹם הַמִּסּוּס שניכר בפני עצמו, כגון שהוא גבוה שלשה טפחים,
23 שְׁאִין בּוֹ רֹחַב אֶרְבָּעָה על אֶרְבָּעָה טפחים ועומד ברשות הרבים בין
24 רשות הרבים לרשות היחיד וצויר א, הרי הוא נחשב כמקום פטור,
25 ומוֹתֵר.

26 לִבְנֵי רֶשֶׁת הָרִבִּים וְלִבְנֵי רֶשֶׁת הַיָּחִיד לִכְתָּף עָלָיו – להניח עליו
27 משאות שעל כתפיהם, וּבְלִבָּד שְׁלֹא יִחְלִיפוּ – שלא יטול העומד על
28 מקום הפטור מבני רשות היחיד ויתן לבני רשות הרבים, וכן
29 להיפך, ואפילו אם הניח בינתיים על מקום הפטור, ואף שמן
30 התורה אין בכך כל איסור, שכן איסור הוצאה מן התורה הוא רק
31 כשעוקר מרשות היחיד ומניח ברשות הרבים, או להיפך, וכאן
32 עקר מרשות היחיד והניח במקום פטור, וחזר ועקר ממקום פטור
33 והניח ברשות הרבים, מכל מקום חכמים אסרוהו, גזירה שמה
34 יראה הדבר כמו שמוציא מרשות היחיד לרשות הרבים, ויבוא
35 בני אדם להתיר הוצאה בשבת. ומכל מקום להוציא מרשות
36 היחיד ולהניח במקום פטור, מותר, והווי שאמרו שרבי יוחנן
37 שהתיר לבני שתי החצירות להעלות דברים אל הכותל שאינו
38 רחב ארבעה טפחים, הולך לשיטתו שם שהתיר לבני רשות היחיד
39 ורשות הרבים לכתף על מקום פטור.

40 הגמרא מקשה על רב שאסר לטלטל בכותל שאין בו ד' על ד'
41 טפחים. מקשה הגמרא: וְרַב לִית לִיה דְּרַב דִּימִי – וכי אינו סובר את
42 דבריו, שמקום שאין בו ד' על ד' טפחים מותר לטלטל ממנו
43 לרשויות אחרות ומרשויות אחרות אליו, והרי דבר זה נלמד
44 מדברי הברייתא (שבת 7) ששנינו בה שמוֹתֵר לאדם לעמוד על
45 האִיסקופה, ליטול דברים מבעל הבית שעומד ברשות היחיד, או
46 ליתן לו דברים שהיו על האִיסקופה, וכן נוטל הוא דברים מעני
47 שעומד ברשות הרבים, או נותן לו דברים, ובלבד שלא יטול
48 דברים מבעל הבית ויתן לעני, או יטול מעני ויתן לבעל הבית,
49 משום שדומה למוציא מרשות היחיד לרשות הרבים, או להיפך.
50 ופירשוהו (שבת 48) ש'אִיסקופה' האמורה בברייתא, היא איסקופת
51 מקום פטור, שאין בה ד' על ד' טפחים, הרי מפורש בברייתא
52 שרשאים להוציא מרשות היחיד ולהניח על מקום פטור, וכן
53 להיפך, וקשה, וכי רב חולק על ברייתא זו, ומדוע אסר לטלטל
54 אפילו במקום הפטור עצמו, כשהוא בין שתי רשויות.

55 מתרצת הגמרא: אִי – אם היינו עוסקים בְּרִשּׁוּתֵי דְאִיִּרְיָתָא, כגון
56 בכותל שבין רשות הרבים לרשות היחיד, שאיסור הטלטול בהם
57 מרשות לרשות הוא מן התורה, הָכִי נִמִּי – אכן היה מותר לטלטל
58 מראש הכותל לרשות הרבים ולרשות היחיד גם לדעת רב, וכמו

59 שאמר רב דימי, אבל הָכָא – כאן במשנתנו, בְּמֵאָה עֶשְׂרִינָן – באלו
60 רשויות מדובר, בְּרִשּׁוּתֵי דְרַבְּנָן, דהיינו בכותל שבין חצירות,
61 ששתיהן רשות היחיד, וטלטול מרשות היחיד לרשות היחיד
62 חכמים הם שאסרוהו, וְחֲכָמִים עָשׂוּ חֻזָּק לְרַבְרֵיהֶם וַיִּתֵּר מִשָּׁל
63 תוֹרָה, ולפיכך החמיר כאן רב יותר, וחשש שהואיל ונראה כמו
64 שאמר שתי הרשויות שולט בכותל, אם נתיר לטלטל ממנו
65 לחצירות, יבוא לטלטל גם מחצר לחצר, וכדי לעשות חזוק
66 לדברי חכמים שאסרו לטלטל מרשות היחיד לרשות היחיד,
67 החמיר. אבל בכותל העומד בין רשות היחיד לרשות הרבים אין
68 צורך להחמיר ולחשוש שאם נתיר בו יבוא לטלטל מרשות היחיד
69 לרשות הרבים או להיפך, לפי שטלטול מרשות היחיד לרשות
70 הרבים הוא איסור תורה וחמור הוא על בני אדם, ואין לחשוש
71 שיבוא להקל בו.

72 עד עתה עסקה הגמרא בכותל העומד בין שתי חצירות וגבוה
73 עשרה טפחים משני צידיו. מכאן עוברת הגמרא לדון בכותל שבין
74 שתי חצירות שגובה לזה עשרה טפחים ולאחר פחות מעשרה
75 טפחים: אָמַר רַבָּה (אמר) [ב] רַב הוּנָא אָמַר רַב נַחֲמָן, בּוֹתֵל שְׁבִין
76 שְׁתֵּי חֲצִירוֹת שְׁעִירָה כָּל אַחַת מֵהֶן לַעֲצָמָה, צִידוֹ אֶחָד הַפּוֹנֶה
77 לאחת משתי החצירות, גְּבוּהָ עֶשְׂרֵה טַפְחִים ורחב ארבעה, וְצִידוֹ
78 אֶחָד הַפּוֹנֶה לחצר השניה, שְׁנֵה לְאֶרְצָן, כלומר שאינו גבוה
79 מִקְרָקָה עשרה טפחים, כגון שהיה הקרקע שלה גבוה משל
80 חבירתה וצויר ב, נּוֹתֵנִן אוֹתוֹ – את היתר שימושי הכותל ובשבתו
81 להעלות ולהוריד מעליו אף כלים ששבתו בבית, לִזְוֶה שְׁנֵה לְאֶרְצָן,
82 ואף שהכותל שייך לשניהם, מִשּׁוּם דִּתְּהוּ לִזְוֶה שְׁשׁוּה לְאֶרְצָן,
83 תְּשִׁמִּישׁוּ בְּנִתָּה – באופן נוח, מִחֲמַת גּוּבָהּ, וְכָלֵל הוּא, שְׁכָּל מִקּוֹם שְׁשׁוּה
84 – באופן שאינו נוח, מִחֲמַת גּוּבָהּ, וְכָלֵל הוּא, שְׁכָּל מִקּוֹם שְׁשׁוּה
85 לִזְוֶה בְּנִתָּה וְלִזְוֶה בְּנִתָּה, נּוֹתֵנִן אוֹתוֹ לִזְוֶה שְׁתִּשְׁמִישׁוּ בְּנִתָּה.

86 הגמרא דנה בענין חריץ שבין שתי חצירות, שעמוק לאחד מהם
87 עשרה טפחים ולשני פחות מעשרה: אָמַר רַב שִׁינְיָא אָמַר רַב נַחֲמָן,
88 חֲרִיץ שְׁבִין שְׁתֵּי חֲצִירוֹת הַנִּמְשָׁךְ עַל פְּנֵי אֹרֶכְן וּמִבְדִּיל בֵּינֵיהֶן, צִידוֹ
89 אֶחָד הַפּוֹנֶה לאחת מן החצירות עֶשְׂרֵה טַפְחִים, וְצִידוֹ אֶחָד
90 הַפּוֹנֶה לחצר השניה שְׁנֵה לְאֶרְצָן – אינו עמוק ממנה י טפחים, כגון
91 שהיה קרקעה נמוך משל הראשונה וצויר ג. נּוֹתֵנִן אוֹתוֹ – את
92 זכות שימושי החריץ להניח בתוכו כלים ששבתו בבית, לִזְוֶה –
93 לבעל החצר שְׁשֵׁנִה לְאֶרְצָן. והטעם, מִשּׁוּם דִּתְּהוּ לִיה לִזְוֶה – לבעל
94 החצר הנמוכה, תְּשִׁמִּישׁוּ בְּנִתָּה – באופן נוח, כי יש ממנו לקרקע
95 החריץ פחות מעשרה טפחים. וְלִזְוֶה – לבעל החצר הגבוהה
96 תְּשִׁמִּישׁוּ בְּנִתָּה, כי לא נוח לשנות ולהניח דברים בעומק של
97 עשרה טפחים, וכו' – ואף כאן יש לשנות את הכלל האמור לעיל
98 לגבי כותל, שכל שהוא לזה בנחת ולזה בקשה, נותנים אותו לזה
99 שתשמישו בנחת.

100 הגמרא מבארת מדוע הוצרך רב נחמן להשמיענו את אותו הדין
101 גם בכותל וגם בחריץ. אומרת הגמרא: וְצִידֵי – רב נחמן הוצרך
102 להשמיענו את דינו גם בכותל וגם בחריץ, דְּאִי אֲשִׁמְעִין – שאם
103 היה משמיענו רק בכותל, הייתי אומר שדווקא שם נותנים את
104 זכות השימוש לבעל החצר שאין בגובה הכותל שבה עשרה,
105 מִשּׁוּם דְּגִבּוּבָהּ – בדבר שבגובה מִשְׁתַּמֵּשׁ אִינְשֵׁי – רגילים אנשים
106 להשתמש, ונחשב שימוש נוח, אֶבֶל חֲרִיץ אף שאין בעומקו
107 עשרה טפחים אין שימוש נחשב כשתשמיש נוח, מִשּׁוּם שְׁבַע טַפְחֵי
108 – בעומק, לֹא מִשְׁתַּמֵּשׁ אִינְשֵׁי – אין דרך בני אדם להשתמש על
109 ידי שחית, אִימָא לֹא – והייתי אומר שאין נותנים את זכות
110 השימוש לבעל החצר הנמוכה, כי גם תשמישו בקשה, לִכְךָ הוּצָרָךְ
111 רב נחמן להשמיענו שגם כאן נחשב שתשמישו בנחת.

112 וְאִי אֲשִׁמְעִין – ואם היה רב נחמן משמיענו רק בְּחֲרִיץ, הייתי אומר
113 שדווקא בחריץ נותנים את זכות השימוש לבעל החצר הנמוכה,
114 מִשּׁוּם דְּלֹא בְּעִיתָא תְּשִׁמִּישָׁתָא – שאינו ירא להשתמש בחריץ, כי
115 מה שמניח שם משתמר, אֶבֶל בּוֹתֵל דְּבְעִיתָא תְּשִׁמִּישָׁתָא – שירא
116 להשתמש בו, שמא יפלו החפצים שמניח שם, אִימָא לֹא – הייתי

עשרה טפחים, ואינו נחשב רשות, אלא כמקום פטור.
הגמרא ממשיכה לעסוק באופנים שונים של מיעוט גובה הכותל
מעשרה טפחים: **אמר רב יחיאל, כפה ספל על פיו, ויש בו אורך**
ארבעה טפחים במשך הכותל, וגובהו כל שהוא, והניחו סמוך
לכותל הגבוה עשרה טפחים, הרי הוא מְמַעֵט בכך את גובה
הכותל, ומותר להשתמש בכותל.
הגמרא מקשה על דינו של רב יחיאל: **ואמאי** – מדוע מועיל הספל
למעט, והרי דָּבָר הָרָאוּי להיות נִטְלָה בְּשֶׁכֶת הוא ספל זה, שמותר
לטלטלו בשבת, ודָּבָר הַנִּטְלָה בְּשֶׁכֶת אֵינוֹ מְמַעֵט. מתרצת הגמרא:
לא צריכא – לא הוצרך רב יחיאל לומר זאת, אלא באופן דְּחֻבְרִיָּה
בְּאֶרְעָא – שחיבר את הספל לארץ, על ידי שנתן עליו עפר מסביבו
כדי לקובעו שם, ובאופן זה אינו יכול לטלו משם, משום
שכשנטלו יבוא בהכרח לטלטל את העפר שסביבו, ויש בכך
משום איסור לטטול מוקצה, שסתם עפר הוא מוקצה. מקשה
הגמרא: **וכי חֲבִירָה בְּאֶרְעָא מֵאֵי הוּי** – וגם אם חיברו לארץ, מה
בכך, מדוע אינו יכול לטטלו, וְהָאֵי תַנְיָא – והרי שנינו בברייתא, **כִּפָּה**
– תאנה שהיא בוסר ולא הבשילה כל צורכה על העץ, שְׁהִטְמִינָה
כְּתֵנָּה כדי שתבשיל ותהא ראויה לאכילה, והתנן הוא מוקצה, כגון
שהקצתו להשתמש בו לטיט ללבן בו לבנים, וכן חֲרָרָה – עוגה
קטנה שנאפית על גבי גחלים, שְׁהִטְמִינָה בְּגִחְלִים לפני כניסת
השבת, והגחלים כבר כבו, ומכל מקום הן מוקצות, **אם מְגוּלָּה**
הפגה או החררה מְקַצְתָּהּ, ויכול לאחוז בפגה עצמה או בחררה
עצמה וליטלה, ואינו צריך לטלטל בידים את התבן או, כי התבן
הגחלים, נִטְלָה – מותר לטול אותה בְּשֶׁכֶת, כי התבן והגחלים
מונחים רק מסביב, וכשמגביה את הפגה או את החררה ננער
המוקצה מאליו, וקשה, שגם בנידוננו שמונח העפר סביבות הספל,
ראוי הספל להינטל משם, כי העפר שמסביבו ננער מאליו ואין באן
איסור מוקצה, ומדוע מועילה כפיית הספל. מתרצת הגמרא: **הָכָא**
בְּמֵאֵי עֲקָרִין – כאן, בדינו של רב יחיאל, במה מדובר, דָּאִית לִיה
– שיש לו לספל אוֹנִינִים – שפה שנכפלת החוצה [צירוף ו],
וכשמחבר את הספל לארץ על ידי עפר, העפר שסביבות הספל
מונח על אותם האונגיים, ונמצא שכשנטול משם את הספל, הוא
מגביה את העפר ודומה לחופר.
מקשה הגמרא: **וכי אֵית לִיה** [גם אם יש לו] אוֹנִינִים, מֵאֵי הוּי –
מה בכך, וְהִתְנָן – והרי שנינו במשנה (כלאים פ"א מט') **הַפּוֹמֵן לֶפֶת**
וְצִנּוֹן [והם מיני ירקות] בקרקע שִׁתַּחַת הַנֶּפֶל, להצניעם שם, שעל
ידי כך הם משתמרים, בְּפִינָן

אומר שאינו נחשב ששימושו נות, צָרִיכָא – לכך הוצרך רב נחמן
להשמיענו שגם בכותל נחשב ששימושו בנחת, ומותר בעל החרצר
שאין בגובה הכותל שלו עשרה טפחים להשתמש בכותל בכלי
ביתו.
הגמרא ממשיכה לדון בענין כותל שבין שתי חצירות. אומרת
הגמרא: **כָּא לְמַעְטוּ** – שהיה כותל גבוה עשרה טפחים משני
צדיו, ובא אדם מבצלי שתי החצירות למעט את גובה הכותל
מצד חצירו, ועל ידי כך יהיה תשמישו בנחת, וסברה הגמרא
שהמיעוט נעשה על ידי שעושה תל עפר בקרקעו סמוך לכותל,
או בונה שם איצטבא ומדף על גבי עמודים, או שהניח שם פיסות
עצים כדי שיוגבה המקום [צירוף ד], **אם יש בְּמִיעוּטוֹ** – במה שמיעט,
אֲרֻקָּה טפחים אורך במשך הכותל, מוֹתֵר הֶשְׁתַּמֵּשׁ בְּכָל הַכּוֹתֵל
בְּיָדוֹ, שאותם ארבעה טפחים נחשבים כפתח, ומאחר שאין מהם
גובה של עשרה טפחים עד ראש הכותל, יכול הוא להשתמש בכל
הכותל בנחת, שעולה אליו דרך פתח זה, ורשאי להעלות לכותל
את כלי ביתו, והרי הוא אוסר על בעל החרצר השניה, וְאם לֹא –
ואם אין במה שמיעט, אורך ארבעה טפחים, אֵין מְשַׁתְּמֵשׁ בכותל
אֶלָּא בְּנֶגְדֵי הַמִּיעוּט – כנגד המקום שמיעט בלבד, אבל בשאר
הכותל אסור, שהואיל ואין המיעוט באורך ארבעה טפחים, אינו
נחשב כפתח להתיר את כל הכותל.
מקשה הגמרא: **מָה נִפְשֵׁךְ** – מה שתאמר קשה הוא, **אִי אֶהְיֶי מְעוּטָא**
– אם מועיל המיעוט שמיעטו בפחות מאורך ד' טפחים להיחשב
כפתח, ולכן מותר להשתמש במקום זה, קשה, **בְּבִלְיָה בּוֹתֵל**
לִישְׁתֵּמֶשׁ – שיהא מותר לו להשתמש בכל הכותל, שמקום זה
יחשב כפתח לכל הכותל, **אִי לֹא אֶהְיֶי** – ואם לא מועיל המיעוט
להיחשב כפתח כי אין לו חשיבות, **אֶפְּלִי בְּנֶגְדֵי הַמִּיעוּט נְפִי לֹא** –
גם לא ישתמש, שהואיל ואין לו חשיבות, כי הוא פחות מוד' על ד'
טפחים, הרי זה כמו שאינו, ואין נחשב שתשמישו בנחת גם כנגד
המקום שמיעט. מתרצת הגמרא: **אֲמַר רַבִּינָא, מַה שְּׁנֹאמַר 'בא**
למעט' אין הכוונה שבא למעט בקרקע סמוך לכותל, כי באופן זה
אכן אינו מועיל כלום אם אין בו ארבעה טפחים, אלא מדובר, כִּנּוֹן
שֶׁעָקַר חוּלְיָא מֵרֵאשֵׁי של הכותל, כלומר ממקום הגובה שלו [צירוף
הו], הלכך, כשאורך החוליה ארבעה טפחים הרי היא משמשת
פתח לכל הכותל, כי דרכה הוא עולה ומשתמש בו, ומותר לטלטל
בכל הכותל, אולם כשאין בה ארבעה טפחים, אינה חשובה
לשמש כפתח, ולכן אינה מתירה את שימושו של כל הכותל, חוץ
ממקום עקירת החוליה שמותר להשתמש בו, לפי שאין שם גובה

עירובין דף עז עמוד ב תלמוד בבלי המבואר "שפה ברורה – עוז והדר" (ליום שישי) קמג

מבאן – כנגדו בחצר השניה, ועל ידי כך עולים ויורדים מזו לזו, ואין בין זה לזה – בין סולם לסולם שלשה מפתחים, כלומר אפילו לא היו שני הסולמות מכונים בצמצום זה כנגד זה, אלא שלא היו מרוחקים זה מזה ג' טפחים [ציור א], הרי זה נחשב כמו שהם מכונים, וממעט – נחשב הדבר כמו שאין גובה עשרה בין החצירות, כיון שהסולמות נחשבים כפתח בין שתייהן, ואם רצו מערבים יחד, אבל אם הסולמות מרוחקים זה מזה שלשה טפחים, אינו ממעט, משום שאם אינם נחשבים כפתח, שכל סולם עומד לעצמו, ואינו פתח לחצר שכנגדה.

ולא מקבץ – ולא אמרנו דבר זה, שאם מופלגים זה מזה ג' טפחים אינם נחשבים פתח, אלא דלא הוי – שלא היה רוחב הפתח ארבעה טפחים ואינו נוח ללכת עליו, אבל הוי רוחב הפתח ארבעה טפחים [ציור ב], אפילו מופלג ורחוק סולם אחד מחבירו טובה – הרבה, נמי – גם מערבים יחד, משום שעדיין חשובים כפתח, שהרי יכול לעבור מסולם לסולם דרך הכותל, שההליכה עליו נוחה, מפני שרחב ד' טפחים.

הגמרא מבארת את דיני איצטבא [מדף] וסולם הממעטים את הכותל: אמר רב ביבי בר אבאי, כנה איצטבא [כמין מדף של עץ] על גב [מעל] איצטבא, סמוך לכותל למעט מגובה עשרה, ואויר מפסיק בין שתייהן, כגון שהיו לעליונה רגלים, אם יש באיצטבא התחתונה ארבעה טפחים אורך במשך הכותל, הרי זה ממעט מגובהו של הכותל, ואין אנו צריכים כלל לעליונה. אי נמי – אופן נוסף, אין באיצטבא התחתונה אורך ארבעה טפחים, ויש באיצטבא העליונה אורך ארבעה טפחים, ואין בין זה לזה – בין התחתונה לעליונה שלשה טפחים, הרי זה ממעט, אף שאין בתחתונה שיעור ד' טפחים, לפי שמצרפים את התחתונה לעליונה מתורת לבד, והרי זה כמו איצטבא אחת שמתחילה מהארץ והיא צרה מלמטה ורחבה מלמעלה. ומה שהוצרכנו לצירופן הוא, מפני שהדבר הממעט צריך שיהיה לו חיבור לקרקע, ולא יהיה תלוי באויר, ואם יש הפסק אויר שלשה טפחים בינו לקרקע, אינו יכול למעט [ציור ג].

ואמר רב נחמן אמר רבה בר אבבה, סולם ששליבותיו פורחות – שעולות זו מעל גבי זו ויש אויר ביניהן [ציור ד], אם יש בשליכה התחתונה ארבעה טפחים אורך, ממעט – על ידה נתמעט גובה הכותל מעשרה טפחים. אי נמי, אין בשליכה התחתונה ארבעה ויש בשליכה העליונה ארבעה ואין בין זה לזה [בין השליבות] שלשה טפחים, ממעט, מפני שבאופן זה נחשב כולו כסולם אחד שקצר למטה ומתרחב למעלה.

הגמרא מביאה שתי הלכות נוספות בשם רבא בר אבהו בענין מיעוט בכותל על ידי זיזים היוצאים ממנו: ואמר רב נחמן אמר רבה בר אבבה

שמקצת עליו מגולין, אינו חושש לא משום זורע בלאים [כלאי הכרם], אף שהטמין תחת הכרם לפת וצנן שהם שני מיני זרעים, והטעם, לפי שכוונתו לשם שמירה בלבד, ולא שישירש או יוסיף יניקה מהקרקע, וכך דרך בני אדם להטמינם בקרקע לצורך שמירתם, וגם לא חושש משום חיוב מעשר על מה שהוסיפו לגדול כשהיו בקרקע, מפני שבזמן מועט כזה שהיו מונחים בקרקע כדי לשומן, אין לחשוש שהשירשו והוסיפו לגדול. וכן לא חושש משום זורע בשביעית [בשמיטה], אם היא שנה שביעית, שנת השמיטה, והטמינם בקרקע, משום שהטמנתם בקרקע אינה נחשבת לזריעה. ויגלו בשבת – מותר לאחוז בעלים המגולים ולהוציאם בשבת מן הקרקע. הרי שאין חוששים לכך שנראה כחופר בשבת, לפי שאינו אלא אחוז בעלים והחפירה נעשית מאליה, וקשה על רב יחיאל שאמר שממעטים על ידי ספל, שאפילו אם נפרש שנתכוין לאופן שהיו אוגניו שקועים תחת העפר, מכל מקום מבואר כאן שמוותר ליטלו, וחוזרת הקשיא הרי אין ממעטים בדבר הניטל בשבת.

מתרצת הגמרא: לא צריכא – לא הוצרך רב יחיאל לומר זאת, אלא באופן שחיבר את הספל לקרקע היטב, דקעי [שצריך] קרא [מכוש] וקצינא [מעצד כעין גרזן], כדי ליטלו משם, ובנטילתו הוא עובר על איסור חופר, ואין לחשוש שיטלו משם בשבת.

הגמרא מביאה חילוק בין סולמות, שישנם שממעטים בגובה הכותל וישנם שאינם ממעטים: סולם המצרי אינו ממעט, לפי שהוא קטן ונוח ליטלו משם. והצורי ממעט, מפני שהוא גדול ואין נוח ליטלו.

מבררת הגמרא: היכי דמי – מהו סולם המצרי. מבארת הגמרא: אמרי דמי רבי ינאי, כל שאין לו ארבעה חווקים – שליבות, אבל אם יש לו ארבע שליבות ויותר מכך הרי הוא ממעט הכותל.

אמר ליה רב אחא ברביה דרבא לרב אשי, מאי טעמא [מה הטעם] דסולם המצרי דלא ממעט. אמר ליה – אמר לו רב אשי, וכי לא שמיע [נשמע] לך הא דאמר רב אחא בר אדא אמר רב הונא אמר רב, שהטעם הוא, משום דהוה ליה דבר שניטל [שמוותר לטלטלו] בשבת, וכל דבר שניטל בשבת אינו ממעט, משום שחוששים שמא יטלו משם.

מקשה הגמרא: אי הכי – אם כך שתלוי בהיתר טלטולו בשבת, אפילו סולם צורי נמי – גם לא ימעט, שהרי גם הוא מותר בטלטול. מתרצת הגמרא: הָתָם – סולם צורי, בזבד קובעו – מחמת כובדו אין הדרך ליטלו משם, והרי זה כמו שקבעו שם.

הגמרא מביאה חילוקי דינים נוספים בענין כותל שבין שתי חצירות, מתי מערבים אחד ומתי שנים: אמר אבאי, כותל שבין שתי חצירות, גבוה עשרה טפחים, והניח סולם רחב ארבעה [שאוורך שליבותיו ארבעה טפחים], מבאן – בחצר זו, וסולם רחב ארבעה